

PROFESOR MARIO FESTINI
(1924-1989)

LJERKA ŠIMUNKOVIĆ
Filozofski fakultet u Zadru
Faculty of Philosophy in Zadar

UDK/UDC: 929 FESTINI
Stručni članak
Professional paper

Primljeno 1990-03-01
Received

Mario Festini proveo je u Zadru trideset i jednu godinu, zapravo najbolje godine svog stvaralaštva i tu je ostvario svoje najvrednije rezultate na znanstvenom, stručnom, pedagoškom i društvenom planu.

Rodio se u Rijeci 10. svibnja 1924. godine u činovničkoj obitelji. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Sušaku, gdje je položio ispit zrelosti 1941. godine. Ponesen mladenačkim žarom i idealima, odlazi 1942. godine u NOB-u gdje ostaje do završetka rata. Odmah poslije rata 1945/46. godine upisuje se na romansku grupu predmeta (A. Talijanski jezik i književnost; B. Francuski jezik i književnost; C. Engleski jezik i nacionalnu povijest) Filozofskog fakulteta u Zagrebu, te diplomira na istom fakultetu 1950. godine. Nakon diplomiranja zapošljava se kao profesor na Talijanskoj gimnaziji u Puli, gdje je angažiran u nastavi ne samo talijanskog jezika već i mnogih drugih predmeta, zahvaljujući njegovu savršenom poznavanju talijanskog jezika, intelektualnim sposobnostima i živom interesu za mnoge znanstvene discipline. Stručni ispit za zvanje profesora srednje škole polaže u Zagrebu 1953. godine. Njegovo službovanje na Talijanskoj gimnaziji u Puli prestaje 1958, budući da je u rujnu te iste 1958. izabran za asistenta za talijanski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zadru. Doktorsku dizertaciju *Stvarnost i poezija u djelu Ignazia Silonea* obranio je 1964. godine na Filozofskom fakultetu u Zadru. Za docenta je izabran 1965, za izvanrednog profesora 1970, a za redovnog profesora 1975. godine.

Na Filozofskom fakultetu u Zadru održavao je nastavu iz nekoliko talijanističkih disciplina, kao npr. stilistike (s osvrtom na povijest stilističkih metoda od Charlesa Ballyja, preko L. Spizera do G. Devota) i metrike, uvoda u talijanistiku (s osvrtom na povijest talijanske književnosti i jezika), talijanskog leksika, talijanske sintakse, historijske gramatike, fonologije itd.

Svoju univerzitetsku karijeru započeo je usmjeravajući svoje stvaralaštvo u literarnoteoretskom i literarnohistorijskom pravcu, da bi kasnije sve svoje kreativne napore isto tako uspješno orijentirao prema stilistici i lingvistici.

Očito da Mario Festini nije bio sljedbenik i fanatik samo jedne discipline. Njegov znanstveni opus predstavljen u više od pedeset rasprava, studija i članaka sa preko 700 stranica teksta, može se podijeliti u četiri temeljne cjeline. Započeo je radovima iz književnosti te je temeljitim poniranjem u djelo Ignazia Silonea postao jedan od najvećih poznavalaca tog autora, čiji je spisateljski genij i stvaralački put svestrano i pronicljivo analizirao i osvjetlio u člancima »Križa savjesti I. Silonea«, »Sigurnosni izlaz Ignazia Silonea«, »La grande svolta di Silone«, »Ignazio Silone, od marksizma do utopije«, »Razgovor s I. Siloneom« i dr. Također je monografski i problemski obradio mnoge talijanske književnike, počevši od Dantea i Petrarche kao najstarijih od modernih kao L. Pirandella, R. Bacchellija, I. Sveva, G. Ungarettija, G. Tomasija i drugih. On obrađuje i teoretsku stranu talijanske književnosti, polazeći od već poznatih Gramscijevih teza a nasuprot motskim tumačenjima, te zadire u povijesnu stvarnost talijanskog nacionalnog preporoda: »Talijanski Risorgimento - istina i mit«; pronalazi ideološke slabosti i nedosljednosti kao i pozitivne strane i ideale koji će se kasnije odraziti u borbi i otporu protiv fašizma. Ne zaboravlja ni dalmatinske pisce talijanskog jezičnog izraza, napose P. Kasandrića i G. Politea, upozoravajući u svojim člancima na značaj i mjesto koje im pripada u jadranskoj kulturnoj i književnoj baštini.

Brojni radovi iz oblasti književne kritike tvore zasebnu cjelinu, unutar koje se kreće znanstveni interes Marija Festinija, te svjedoče o njegovu poznavanju kritičke misli uopće a posebno one talijanske. Tu su nezaobilazni »Uvod u književnu kritiku Antonija Gramscia«, »Suvremena talijanska književna kritika«, »Lodovico Ariosto nella critica letteraria di Giorgio Politeo« i dr.

Značajno mjesto pripada radovima iz stilistike u kojima raščlanjuje ne samo stilističke komponente već estetske vrijednosti i semantičke poruke određenih svjesnih lingvističkih izbora. Tako, valorizirajući stilske razloge upotrebe infinitivne imenice u »Jedan stilski izbor G. Leopardija«, zaključuje da je Leopardi infinitivnoj imenici dao veliku estetsku vrijednost želeći njome izraziti bit svoje pjesničke intuicije. Slični su problemi obrađeni u »Podrijetlo i domet Croceovih stilističkih dilema«, »Estetske suprotnosti u jeziku G. Tomasija«, »Zenova savjest - savjest jedne epohe«.

Ništa manje vrijedne nisu njegove kontrastivne analize u kojima s estetskog, stilističkog i metričkog aspekta vrednuje prijevode talijanskih i naših prevoditelja koji su se okušali u prijevodima talijanskih i naših najpoznatijih autora. O tome svjedoče: »Smisao poezije i njenog prevodenja«, »Gorski vijenac i jedanaesterac«, »Leopardijeva beskonačnost u hrvatsko-srpskim prepjevima«, »Talijanski prepjevi Vladimira Nazora«, »Amore e smarrimento di Dante nelle versioni croatoserbe« i posljednj još neobjavljeni rad »L infinito sostantivo leopardiano nelle versioni croatoserbe«.

Njegova osebujna znanstvena ličnost prilazi i lingvističkim pitanjima na poseban način. Gotovo da nema rasprave ili članka u kojemu se nije barem na kratko osvrnuo na jezičnu problematiku. U lingvističkim radovima naginje pristupima intuitivne introspekcije i filološke analize tekstova, a za autoritete svoje spoznaje i provjere, osim gramatičara, priziva često i filozofe. Na literarnom djelu kao predlošku analizira upotrebu određenih sintagmi te dolazi do zaključka da su te sintagme u funkciji umjetničkog osmišljavanja datog djela. Filozofskim problemom jezika i danosti bavi se u »Alberto Moravia i problem jezika«, kontrastivnom studijom o specifičnostima unutar sistema talijanskog i hrvatskog jezika u »O jednom obliku glagolske sintagme u talijanskom jeziku«. U posljednjem objavljenom radu »Elementi descrittivi nello stile di Oliviero Honore Bianchi«, proučava na koji način pisac služeći se sintaktičkim konstrukcijama koje mu nudi talijanski jezični institut, uspješno realizira halucinantnu sliku đavolske noći u kojoj oživljavaju njegovi likovi. U istom nam radu M. Festini objavljuje namjeru da će se drugom prilikom pozabaviti funkcijama nekih glagolskih oblika, što na žalost nije mogao izvršiti. Umro je neočekivano u ljeto 1989. godine.

Dakle, u njegovim se radovima prožimaju mnogi elementi skoro svih talijanističkih disciplina: teoretskih, komparatističkih, stilističkih, lingvističkih itd. Slobodno se može kazati da je on svojim cjelokupnim radom dao relevantan i nezaobilazan doprinos jugoslavenskoj talijanistici te kritičkoj i lingvističkoj znanosti uopće.

Mario Festini bio je član više znanstvenih i stručnih udruženja, kao npr. međunarodnih italijanističkih udruženja AISSLI i AIPI. Sudjelovao je kao referent na domaćim i međunarodnim kongresima, na kongresu AIPI-a u Bruxellesu, Parizu i Dubrovniku, na kongresu AISSLI i primijenjene lingvistike u Beogradu, na međunarodnom znanstvenom skupu kulture i književnosti Alpe-Adria u Veneciji. Bio je suorganizator dva međunarodna kongresa međujadranske kulture (1981 i 1983) u okviru Sveučilišta u Splitu, gdje je naročito došla do izražaja njegova organizatorska sposobnost i inventivnost kod sastavljanja programa te izbora tema.

Osim u znanstveno-nastavnom angažirao se i na društvenom planu vršeći razne funkcije u samoupravnim organima, a posebno se angažirao kao prodekan (1970 do 1972) te u dva uzastopna mandata kao dekan (1977 do 1981), i to u doba koje je zahtijevalo izuzetne napore u sprovođenju reforme visokoškolskog obrazovanja i integracije triju ustanova u Filozofski fakultet - Zadar. Vršeci funkciju dekana nastojao je uporno i dosljedno da unaprijedi nastavu te da stvori novi znanstveni i nastavni podmladak.

Mario Festini se isticao i na nastavnom planu. Znao je pridobiti pažnju i povjerenje studenata. Vodio je računa o svakom studentu te je prema njima bio strpljiv, pristupačan i tolerantan. Zbog tih svojih osobina postao je vrlo omiljen među studentima o čemu svjedoči i to da je bio

mnogim studentima mentor kod izrade diplomskih radnji. Njegovo znanje, vještina i predavačka sposobnost dolazile su naročito do izražaja na predavanjima. Studenti talijanistike rado će pamtiti njegova krajnje inspirirana predavanja u kojima se unosio čitavim svojim bićem, a naročito satove metrike kada je zvonkim glasom u recitatorskom zanosu vješto redao metričke primjere iz talijanske poezije. Odgojio je generacije studenata kojima je nesebično otvarao nove vidike znanja a mladim suradnicima trnovite putove znanstvenog istraživanja.

Ovaj skromni i mirni čovjek, bez obzira o kakvom se poslu radilo, da li o znanstvenom, pedagoškom ili društvenom, neštedimice je davao čitavog sebe i ne samo da je krajnje savjesno obavljao svoj posao već je u sve unosio svoje kreativne sposobnosti, urođenu inteligenciju, entuzijazam i ljubav.